

E-bok 016

PENSJONS- ABC

FOR SMÅBEDRIFTEN

2010

Otto Risanger

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

Otto Risanger

[Gå til innhold](#)

PENSJONS-
ABC
for småbedriften

R!SANGERS E-BOK 016 - **drivBEDRE!-serien**

Utgitt av R!SANGER AS
Dronningensgt 22, 0154 OSLO
Tlf: 22 33 39 27
E-post: post@risanger.no
Internett: www.risanger.no

Forsideomslag:
Rune Drevland –
rune@push-design.no

© Otto Risanger 2004-10

ISBN 978-82-7573-117-1

Det må ikke kopieres fra denne e-bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

R!SANGERS E-BØKER i **drivBEDRE!-serien** skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

INNHold

DEL 1 TJENESTEPENSJON

[Obligatorisk tjenestepensjon \(OTP\)](#)

[Frivillig tjenestepensjon for innehaver \(eier\)](#)

[Pensjon i enkeltpersonforetak](#)

[Pensjon for frilansere](#)

[Pensjon i AS](#)

[Pensjon i ANS/DA](#)

DEL 2 NY FOLKETRYGDPENSJON FRA 2011

[Begrep og ordforklaringer](#)

[Opplegget for pensjonsreformen](#)

[Hva vil jeg få i folketrygdpensjon?](#)

[Hvordan virker pensjonsreformen?](#)

[Ny pensjon: Vinnere og tapere](#)

DEL 3 DAGENS FOLKETRYGDPENSJON

[Kort om folketrygdens pensjonssystem i dag](#)

DEL 4 FORSKJELLIG OM PENSJON

[Start-tips for bedriften og de ansatte](#)

[Pensjon ved jobbskifte](#)

[Individuell pensjonssparing \(IPS\)](#)

[Avtalefestet pensjon \(AFP\)](#)

[Pensjon betalt over driften](#)

[Kollektiv livrenteforsikring](#)

[IPA og livrenter](#)

[Egen bolig som pensjon](#)

DEL 1

TJENESTEPENSJON

OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON (OTP)

[Gå til innhold](#)

Innføringen av obligatorisk tjenstepensjon (OTP) fra 2006 medførte at så godt som alle arbeidstakere får et tillegg til folketrygdens pensjonsytelser.

Alle foretak med et visst minimum av ansatte skal ha en pensjonsordning og sette av minst to prosent av lønn over 1G til ansattes pensjonssparing.

MERK! Det er også under OTP-paraplyen opprettet en frivillig pensjonsordning (innskuddspensjon) med rett til fradrag i inntekten for frilansere, selvstendig næringsdrivende og ansatte innehavere av eget selskap uten andre ansatte eller med svært få ansatte. Det ser vi på i kapitler lenger bak.

OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON (OTP)

Etter lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP-loven) har arbeidsgivere plikt til å ha pensjonsordning for sine arbeidstakere. Det finnes to hovedformer:

- foretakspensjon
- innskuddspensjon

Disse ordningene skal sikre arbeidstakerne alderspensjon i tillegg til de ytelsene som til enhver tid utbetales etter folketrygdloven.

FORETAKSPENSJON

Den vanligste varianten av foretakspensjon er en ytelsesbasert alderspensjon. Den kjennetegnes ved at pensjonen er definert som fastsatte ytelser, ofte som en bestemt andel av medlemmets lønn ved pensjonsalder.

Pensjonen er garantert av pensjonsinnretningen og er uavhengig av den faktiske avkastningen som oppnås på de innbetalte premiene.

Foretakspensjon kan også organiseres som engangsbetalt alderspensjon.

Premie til foretakspensjonsordning betalt av arbeidsgiveren beskattes ikke hos arbeidstakerne.

INNSKUDDSPENSJON

Innskuddspensjon kjennetegnes ved at foretaket (arbeidsgiveren) betaler inn fastsatte årlige innskudd til pensjonsordningen.

Disse innskuddene utgjør, med tillegg av avkastningen på de innbetalte innskuddene, arbeidstakernes pensjonskapital.

Pensjonskapitalen kan ved oppnådd pensjonsalder benyttes til

- kjøp av pensjonsforsikring eller
- annen årlig utbetaling av ytelser.

MERK! Størrelsen på de årlige utbetalingene vil avhenge av pensjonskapitalens størrelse ved oppnådd pensjonsalder, da arbeidstakeren i en innskuddspensjonsordning ikke sikres en fastsatt yttelse, i motsetning til i en foretakspensjonsordning.

Innskudd betalt av arbeidsgiveren til innskuddspensjonsordning beskattes ikke hos arbeidstakerne.

ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK AVGJØR OTP-PLIKT

Plikten til å opprette tjenstepensjonsordning gjelder foretak, både skattepliktige og skattefrie, som har årsverk - det vil si ansatte - utover visse minstekrav.

Foretak etter loven er AS, ASA, ANS, DA, ENK "og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste".

Plikten til å opprette pensjonsordning gjelder for foretak som har:

- minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling,
- minst én arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 20 prosent eller mer av full stilling og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.

MERK! Det er altså antallet ansatte og ikke bedriftens selskapsform som avgjør om bedriften er pliktig til å opprette OTP for de ansatte.

Foretaket må betale minimum to prosent av hver ansatts lønn mellom 1G og 12G i pensjonspremie.

Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år.

TILBYR BEDRE ORDNING

I hver enkelt bedrift kan det i tillegg forhandles om å gjøre premieinnskuddene større.

Mange bedrifter velger å tilby en bedre pensjonsordning med høyere innskudd enn minstekravet på to prosent av lønn mellom 1G og 6G.

Mange knytter ifølge Sparebank 1 også både uføre- og etterlattepensjon til tjenstepensjonsordningen, slik at de ansatte i enda sterkere grad føler at arbeidsgiver virkelig gir dem god økonomisk trygghet: *"Ansatte opplever tilleggsytelsene som svært verdifulle og ser langt på vei disse som en reell lønnsøkning."*

ANSATTE KAN SPARE

De ansatte kan også spare. De kan inviteres til selv å betale til egen pensjon gjennom bedriftens OTP-avtale på samme betingelser som bedriften har - eventuelt gjennom trekk i lønn.

En slik ordning kalles medlemsinnskudd og er en ansattsparing i samme avtale. Forutsetningen er at alle ansatte i bedriften må være med i en slik ordning.

MERK! De ansatte kan imidlertid ikke spare mer enn det bedriften gjør, og heller ikke mer enn at summen av bedriftens innbetaling og medlemsinnskudd utgjør maksimalt fem prosent mellom 1-6G og åtte prosent mellom 6-12G.

FRADRAK FOR ARBEIDSTAKEREN

Arbeidstakeren (medlemmet) gis fradrag i inntekten for sitt innskudd til innskuddspensjonsordning.

Fradraget går ikke inn i minstefradraget eller eventuelt 10 prosent standardfradrag, slik at det gis reelt fradrag for innbetalingen.

Er arbeidstakerens andel av innskuddet trukket i lønna, innberettes dette i kode 312 på lønns- og trekkoppgaven.

Innskuddet er fradragsberettiget dersom det er betalt innen 31. mars i året etter inntektsåret.

OPPHØR AV ARBEIDSFORHOLD

En arbeidstaker som slutter i et arbeidsforhold uten å ha rett rett til straks begynnende pensjon, opphører ved fratredelsen å være medlem av pensjonsordningen.

Men han/hun beholder sin rett til den pensjonskapital som er opptjent ved fratredelsen så sant arbeidsforholdet har vart i minst 12 måneder.

MERK! Har den nye arbeidsgiveren innskuddspensjonsordning, har arbeidstakeren rett til å få sin pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis overført til denne ordningen.

FORTSATT PENSJONSSPARING ETTER OPPHØR

Så lenge den (tidligere) arbeidstakeren ikke er medlem av en annen innskudds- eller foretakspensjonsordning, har han/hun rett til å innbetale årlige innskudd til pensjonsordningen på egen hånd (fortsatt pensjonssparing).

MERK! Innskudd til slik fortsatt pensjonssparing gir ikke rett til fradrag.

Dekker en eventuell ny arbeidsgiver innskudd til en slik fortsettelsesforsikring, skattlegges beløpet som lønn.

INNSKUDDSFRI TAK VED UFØRHET ETTER OPPHØR

Lov om innskuddspensjon inneholder ikke bestemmelser som direkte regulerer innskuddsfritak ved uførhet hos arbeidstaker.

Arbeidsgiveren må tegne en egen forsikring for innskuddsfritak hvis arbeidsgiveren ønsker en slik dekning.

Vilkårene i bestemmelsene om premiefritak under uførhet i lov om foretakspensjon må oppfylles hvis det skal gis inntektsfradrag for premie til forsikringen.

MERK! Har arbeidsgiveren tegnet en egen forsikring for innskuddsfritak ved uførhet i overensstemmelse med lov om foretakspensjon, kan forsikringen videreføres hos arbeidstakeren på individuelt grunnlag som en fortsettelsesforsikring - men uten rett til fradrag for premien.

Premiefritak under uførhet i tilknytning til fortsettelsesforsikring er ikke skattepliktig inntekt.

FORMUESSKATT

Rettigheter etter en innskuddspensjonsordning er ikke skattepliktig formue for rettighetshaveren.

MERK! En forfalt og ikke utbetalt pensjonstermin er derimot skattepliktig formue for den som har krav på den.

Arbeidsgiveren formuesbeskattes ikke for innbetalte innskudd og/eller tilskudd til innskuddsfond.

ERSTATNING FRA EGEN KASSE

Den største risiko en bedrift løper hvis tjenestepensjon og uføreforsikring mangler, er at den må betale erstatning fra egen kasse hvis ansatte blir uføre. Da kan det i verste fall bli snakk om store beløp.

TIPS! OTP kan i utgangspunktet ordnes på kort tid. Bedriften oversender påkrevde opplysninger om bedriftens ansatte, deres arbeidstid og lønn, og pensjonstilbyderen (bank, forsikring, fondsselskap) utformer et tilbud. Så blir det opp til bedriften å velge pensjonstilbyder og signere avtalen.

REVISOR MÅ RAPPORTERE

Årsregnskapet skal vise om OTP er etablert i bedriften. Revisor skal nemlig bekrefte om bedriften har plikt til å etablere tjenstepensjon og rapportere om det i tilfelle er gjort i henhold til lovens krav.

INNSKUDDSORDNING ELLER YTELSESORDNING

Obligatorisk tjenstepensjon kan utformes som en innskuddsordning eller som en ytelsesordning.

Oppretter foretaket en innskuddsordning, skal foretaket betale minst to prosent av lønn mellom 1G og 12G (G er fra 1. mai 2009 72.881 kroner) som årlig innskudd til pensjonsordningen for de ansatte som er omfattet.

Kravet til ytelsesordninger er at nivået på alderspensjonen minst skal være det en innskuddsordning basert på minstekravene antas å gi.

MERK! Disse minstekravene gjelder foretakets bidrag til den obligatoriske tjenstepensjonsordningen. I tillegg kan det avtales at også arbeidstakerne skal betale innskudd til ordningen.

KOSTNADENE

Kostnadene ved administrasjon av pensjonsordningen skal dekkes av foretaket i tillegg til minimumsnivået for innskuddet/premien.

Obligatoriske tjenstepensjonsordninger skal omfatte innskuddsfritak eller premiefritak ved uførhet. Arbeidstakere som blir uføre, sikres pensjonsopptjening i uføreperioden.

Foretaket må tegne innskuddsfritak eller premiefritak for innskudd/premie lik minstekravene. Kostnadene ved innskuddsfritak eller premiefritak må dekkes i tillegg til minstekrav til innskudd/premie.

Det er minimumsløsningen som tilbys de aller fleste arbeidstakere med forsk pensjon. Bare én av seks bedrifter kjøpte i årene 2006-2009 en ordning som er rausere. Så godt som alle bedrifter velger innskuddspensjon.

MERK! Arbeidsgiverne må uansett regne med at det kommer utgifter på rundt 0,3 prosent på toppen av de minimum to prosentene som utgjør premien. Dette skal dekke administrasjon og premie for ansatte som blir syke eller uføre.

ARBEIDSGIVERENS FRADRAG

Arbeidsgiveren kan kreve fradrag for innbetalinger til innskuddspensjonsordning som dekker:

- årets innskudd
- tilskudd til innskuddsfond med inntil 50 prosent av gjennomsnittet av årets innskudd og de to foregående års innskudd (eksklusiv tilskudd til innskuddsfond). Innskuddsfondet må ikke overstige seks ganger gjennomsnittet av årets innskudd og de to foregående års innskudd. I de to første årene pensjonsordningen løper, beregnes gjennomsnittet med utgangspunkt i en nevner på henholdsvis 1 og 2.

Fradragsretten er betinget av at arbeidsgiver har avtale med det selskapet der pensjonsordningen er tegnet om at dette ukrevd innberetter til ligningsmyndighetene opplysninger om utbetalinger fra pensjonsordningen.

Også for eieren

Når arbeidsgiveren har innskuddspensjonsordning som i tillegg til ansatte også omfatter innehaveren (eieren), er det også fradragsrett for den del av innskudd og tilskudd som gjelder innehaverens pensjonsrettigheter.

FRIST 31. MARS - ÅRET ETTER

Innskuddet, tilskuddet og kostnaden er fradragsberettiget når de er endelig betalt til institusjonen innen 31. mars i året etter inntektsåret.

TIPS! Det er også anledning til å inngå avtale om innskuddspensjon med tilbakevirkende kraft og med skattemessig fradragsrett dersom avtalen inngås og midlene innbetales innen 31. mars året etter inntektsåret. Fristen for fradrag i inntektsåret 2009 løper altså fram til 31. mars 2010.

Innskudd dekket av innskuddsfondet er ikke fradragsberettiget fordi fradraget er gitt ved innbetalingen til fondet.

FRADRAG FOR ADMINISTRASJONSKOSTNADER

Kostnader til administrasjon av pensjonsordninger og forvaltning av pensjonskapitalen skal ikke regnes som pensjonsinnskudd.

Foretaket kan innbetale maksimale innskudd til pensjonsordningen og i tillegg kreve fradrag for kostnadene til administrasjon av pensjonsordningen og for forvaltning av pensjonskapitalen.

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers nærmere 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene er satt sammen i e-bokpakkene **DrivBedre-pakken**, **Næringspakken**, og **AS-pakken** tilgjengelig på vårt nettsted www.risanger.no.

I disse e-bokpakkene finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke e-bokpakkene akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Risangers nyhetsmail **DagensPenger** om skatt og økonomi samt tilgang til eksklusive **nettmøter** kun for våre kunder: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt.

Les mer om abonnement på våre e-bokpakker her:
<http://www.risanger.no>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, 6887 LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhelln, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE